



P.Z. br. 449

HRVATSKI SABOR

KLASA: 310-01/18-01/04

URBROJ: 65-18-02

Zagreb, 12. listopada 2018.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o dopunama Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista, aktom od 10. listopada 2018. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Tomislava Panenića, prof. dr. sc. Slavena Dobrovića i Tomislava Žagara, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK


Gordan Jandroković

P.Z. br. 449



HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista

Zagreb, 10.10.2018. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 11.10.2018		
Klasifikacijska oznaka:	Orig. jed.	
310-01/18-01/04	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
6532-3-18-01	1	①

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopunama zakona o tržištu nafte i naftnih derivata

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14. - odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13., 113/16., 69/17. i 29/18.), podnosim Prijedlog zakona o dopunama zakona o tržištu nafte i naftnih derivata.

Navedeni Prijedlog zakona u Hrvatskom saboru obrazložiti će zastupnici Tomislav Panenić, Slaven Dobrović i Tomislav Žagar.



Hs**NP*310-01/18-01/04*6532-3-18-01**Hs

Predsjednik Kluba zastupnika

Mosta nezavisnih lista

Nikola Grmoja

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVINSIH LISTA

-

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA
ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA**

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH
DERIVATA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 70. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01,76/10 i 5/14 - odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.).

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU
ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM
ZAKONA**

Sirova nafta je složena smjesa brojnih ugljikovodika, a uvijek sadrži i sumporove, dušikove i kisikove organske spojeve te u vrlo malim udjelima veći broj teških metala. Iz sirove nafte se u rafinerijama nafte različitim procesima izdvajaju naftni derivati (kao što su npr. tekući plin, dizelsko gorivo, benzin, mlazno gorivo, motorna ulja...) potrebni krajnjim korisnicima.

U nafti je sumpor najčešće prisutan kao sumporovodik, elementni sumpor ili u formi merkaptana, disulfida i sulfida, a udio se kreće od 0,1–6%. Sumpor i sumporni spojevi su vrlo nepoželjni jer djeluju kao katalitički otrovi, vrlo su korozivni te se u procesima preradbe nafte i izgaranjem sami oslobađaju kao zagađivala ili stvaraju štetne kisele plinove. Sumporovi spojevi također su i vrlo neugodna mirisa. Dio sumporovih spojeva razmjerno je toplinski nepostojan, raspada se pri višim temperaturama na jednostavnije sumporove spojeve pa se tijekom preradbe nafte oslobađa znatna količina sumporovodika i sulfida.

Naftu s visokim udjelom sumporovih spojeva teže je preraditi i dobiti proizvode koji će biti pogodni za upotrebu, s vrlo malim sadržajem sumpora. Poseban problem su česta ugrožavanja kvalitete zraka, a time i zdravlja i kvalitete života građana Republike Hrvatske radom rafinerija koji za svoje proizvodne procese koriste sirovu naftu s visokim udjelom sumpora, a tehnološki nemaju uvjete za njenu kvalitetnu preradu. Ovdje prvenstveno izdvajamo problematiku onečišćenja zraka na području Slavenskog Broda posebno vezano uz onečišćenja prekograničnim emisijama onečišćujućih tvari Rafinerije nafte Brod.

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (Narodne novine, br. 19/14 i 73/17) uređuju se pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju naftnih derivata, transport nafte i naftnih derivata, trgovinu na veliko i malo naftnim derivatima, skladištenje nafte i naftnih derivata, trgovinu na veliko i malo ukapljenim naftnim plinom, pravo pristupa treće strane, otvoren pristup tržištu,

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVINSIH LISTA

plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata te operativne i obvezne zalihe nafte, odnosno naftnih derivata.

Člankom 4. stavkom 1. točkama 2., 3., 4., 5. i 6. definirani su načini transporta nafte, a člankom 5. uređeno je pravo pristupa pravnoj ili fizičkoj osobi koja podnese zahtjev za pristup transportnom sustavu.

Prijevoz i skladištenje sirove nafte s visokim udjelom sumpora u kamionima, vlakovima, cjevovodima i plovilima predstavlja problem s sigurnosnog stajališta. Sumporovodik (H₂S) je otrovni i smrtonosni plin koji je često prisutan u sirovoj nafti. Čak i male količine sumporovodika predstavljaju zdravstveni rizik za osoblje koje sudjeluje u transportu sirove nafte, kao i živa bića u slučaju nesreće. Američka uprava za zaštitu na radu (OSHA) upozorava da je sumporovodik nadražujuća i kemijski asfiksantna tvar koja može promijeniti i iskorištavanje kisika i središnji živčani sustav. Smrt može biti rezultat izlaganja sulfidnim plinovima u razinama od samo 100 ppm.

Sumporovodik je jako korozivan. Tijekom vremena dovodi do korozije cjevovoda i spremnika na željezničkim vagonima, kamionima i brodovima koji isporučuju sirovu naftu što može dovesti do smrtonosnih nesreća. Sumporovodik je također vrlo zapaljiv, što može dovesti do eksplozije u slučaju nezgoda tijekom prijevoza sirove nafte.

U SAD-u i Kanadi se u posljednjih deset godina dogodilo desetak slučajeva izljetanja vlaka sa sirovom naftom, a posljedice su uvijek kobne. Poznata je nesreća u Kanadi 2013. kad je nakon izljetanja vlaka sa sirovom naftom uslijedila eksplozija prilikom koje je stradalo 47 ljudi, a centar gradića Les Megantica u Quebecu ostao je dobrim dijelom u plamenu.

Dioničko društvo Jadranski naftovod (u daljnjem tekstu: JANAF d.d.), upravlja upravlja naftovodnim sustavom za transport sirove nafte u Republici Hrvatskoj, koji je izgrađen kao sustav transporta sirove nafte od Luke i Terminala Omišalj do domaćih i inozemnih rafinerija u istočnoj i središnjoj Europi., sudjeluje u najvećem udjelu u transportu sirove nafte. JANAF je 18. srpnja 2003. godine donio, sukladno Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata, Tehničke uvjete za pristup transportnim kapacitetima Jadranskog naftovoda d.d. (u daljnjem tekstu: Tehnički uvjeti) koji su obvezni za JANAF d.d. i sve njegove korisnike. Prema Tehničkim uvjetima, JANAF d.d. prihvaća transportiranje svake nafte čije karakteristike ne prelaze granične vrijednosti sadržaja sumpora od maksimalno 2,8% m/m. (analiza prema ISO 8754 ili ASTM D 4294). JANAF d.d. može odbiti transport i skladištenje svake nafte čije bi karakteristike mogle štetno djelovati na druge nafte koje se transportiraju ili bi mogle prouzročiti štetu instalacijama JANAF-a, odnosno instalacijama drugih korisnika.

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVINSIH LISTA

Međutim, unatoč činjenici da JANAF osigurava siguran i kvalitetan transport sirove nafte česta su onečišćenja istjecanjem nafte u okolno tlo. Zamjetno je da sukladno važećoj zakonodavnoj regulativi JANAF nema osnove za ograničavanje ili obustavu pristupa svom transportnom sustavu sirovoj nafti s visokim udjelom sumpora te time umanjiti rizike ugroze zdravlja ljudi i onečišćenja prirode i ljudskog okoliša koji su jedne od najvećih vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Slijedom navedenog, nameće se potreba stvaranja zakonske osnove za ograničavanje pristupa nafti s visokim udjelom sumpora transportnim kapacitetima na području Republike Hrvatske te predložimo izmjenu i dopunu Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata.

Predloženim Zakonom omogućit će se prihvat i transport isključivo nafte čije karakteristike ne prelaze granične vrijednosti sadržaja sumpora od maksimalno 1,0% m/m.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVINSIH LISTA

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA (Narodne novine, br. 19/14, 73/17)

„Članak 1.

U članku 5. dodaje se stavak 1. koji glasi:

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju energetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 2., 3., 4., 5. i 6. ovoga Zakona ne smiju preuzeti na transport i transportirati naftu čija granična vrijednost količine sumpora prelazi 1,0 % m/m.

Dosadašnji stavci 1., 2., 3., 4. i 5. postaju stavci 2., 3., 4., 5. i 6.

Članak 2.

U članku 27. na kraju stavka 1. iza riječi „(članak 16. stavci 5., 6. i 7.)“ stavlja se zarez i dodaje se tekst koji glasi:

- preuzme na transport i transportira naftu čija granična vrijednost količine sumpora prelazi 1,0 % m/m.

Članak 3.

Pravne i fizičke osobe koje obavljaju energetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 2., 3., 4., 5. i 6. dužni su uskladiti tehničke uvjete za pristup pravnih i fizičkih osoba njihovim transportnim kapacitetima u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE

U članku 1. utvrđuje se uvjet odbijanja pristupa transportnom sustavu nafte u Republici Hrvatskoj nafti čija granična vrijednost količine sumpora prelazi 1,0 % m/m.

U članku 2. utvrđuju se prekršajne odredbe za pravne i fizičke osobe te odgovorne osobe u pravnim i fizičkim osobama koje preuzmu na transport i transportiraju naftu čija granična vrijednost količine sumpora prelazi 1,0 % m/m.

U članku 3. propisuje se rok u kojem su pravne i fizičke osobe koje obavljaju energetska djelatnost koji obavljaju djelatnost transporta nafte dužne uskladiti tehničke uvjete za pristup pravnih i fizičkih osoba njihovim transportnim kapacitetima.

U članku 4. utvrđeno je stupanje na snagu Zakona osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

**TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE
DOPUNJUJU**

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata

(Narodne novine, br. 19/14, 73/17)

Članak 5.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetsku djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 2. i 3. ovoga Zakona dužni su pravnoj ili fizičkoj osobi koja podnese zahtjev za pristup transportnom sustavu, uz ispunjavanje tehničkih uvjeta pristupa i priključenja sukladno posebnim propisima, omogućiti pristup na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane.

(2) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka mogu odbiti pristup transportnom sustavu trećoj strani ako postoje tehnička ili sigurnosna ograničenja ili u slučaju popunjenog kapaciteta naftovoda, odnosno produktovoda.

(3) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka dužni su u slučaju odbijanja pristupa transportnom sustavu dostaviti stranci odluku s razlozima odbijanja pristupa.

(4) Nezadovoljna stranka ima pravo podnijeti žalbu Hrvatskoj energetskoj regulatornoj agenciji na odluku energetskog subjekta iz stavka 3. ovoga članka o odbijanju pristupa transportnom sustavu ili na uvjete pristupa transportnom sustavu.

(5) Hrvatska energetska regulatorna agencija dužna je donijeti rješenje u roku od 60 dana od dana podnošenja žalbe. Odluka Hrvatske energetske regulatorne agencije je izvršna, a nezadovoljna stranka može protiv rješenja Hrvatske energetske regulatorne agencije pokrenuti upravni spor.

Članak 27.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je energetski subjekt ako:

- ne dopusti pristup transportnim sustavima (članak 5.)
- ne postupa sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske u slučaju poremećaja opskrbe (članak 10. stavak 7.)
- ne osigura operativne zalihe naftnih derivata (članak 13.)
- ne dopusti pristup obveznim zalihama ili ne čuva dokumentaciju o obveznim zalihama (članak 16. stavci 5., 6. i 7.).

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVINSIH LISTA

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je energetska subjekt.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u energetskom subjektu.

(4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana.

(5) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji u slučaju poremećaja opskrbe ne postupi sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od tri mjeseca do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od jednog mjeseca do godine dana.